

MARIBORSKI

Političen list.

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnishvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, sreda 7. aprila 1920.

St. 78.

Anarhija na Reki.

Stavka v Trstu. — Francozi v nemškem ruhrskem ozemlju. — Vstaja na Irskem. — Mir na Danskem.

Nova rana.

Za velikonočne praznike so nas iznenadile čudne vesti, da je Pasić sklenil z Italijani tajen sporazum, po katerem jim prepušča Reko v zameno za Skadar. Ta vest je izzvala po celi naši državi vihar ogorčenja, a najjačje je bilo ogorčenje pač v Zagrebu, kjer so se vršila velika zborovanja, na katerih so se sprejele resolucije, ki najodločneje zavračajo tak nesrečen kompromis. Temu protestu so se pridružili tudi poslanci iz zasedenega ozemlja ter akademična mladina.

Koliko je na teh vesteh resnice, je pač težko dognati, kolikor pa poznamo Nikolo Pasića in njegovo ljubezen do Skadra, se nam to ne zdi popolnoma neverjetno. Vemo tudi, da g. Pasić ni nikoli imel onega pravega umevanja za naša zapadna mejna vprašanja, kakor bi ga moral imeti kot delegat kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev in ne le delegat Srbije, ki končuje pri Bosni. Vemo tudi, da se je nekoč potegoval za mnenje, da bi bil Skadar edina prava naša luka.

Ista vest pa je vedela pripovedovati tudi o sporu, ki je radi tega baje nastal med

Pasićem in Trumbićem. O teh govoricah in o sporu med obema našima glavnima delegatoma na mirovni konferenci je poročalo več ali manj tudi naše časopisje. Zanimivo pa je pri tem stališče, katerega so zavzeli posamezni listi. Dočim se narodno časopisje brez razlike zgraža nad Pasićem, pripisuje »Slovenec« vso krivdo Trumbiću. Da se »Slovenec« zavzema za Pasića, ki je član one stranke, s katero sede v Beogradu naši klerikalci skupaj na vladnih mestih, ni nič čudnega, nemoralno pa je zavijati dejstva. V svojem poročilu navaja »Slovenec« samo spor med delegati, zakaj je ta spor nastal pa ne pove, ker če bi to povedal, potem, vsaj mislimo, da bi vkljub temu, da si upa mnogo na račun zaslepljenih pristašev, vendarle ne bi mogel zagovarjati Pasića ter na tako nesramen način napadati dr. Trumbića, ki ima stokrat več smisla za našo Adrijo, kakor pa Pasić. Toda Pasić je radikalec, Trumbić pa demokrat in zato, samo zato — je treba Pasića oprati, vkljub temu, da hoče žrtvovati Reko za — Skadar.

Skadar pripada nam istotako, kakor pripada Reka, toda ako gre za to, ali naj izgubimo Reko ali Skadar, ne bo noben zaveden Jugosloven niti za trenutek pomišljal, ter rajš žrtvoval Skadar nego Reko. Sicer

mnenje, da bi postal Skadar lahko naša najvažnejša luka ni popolnoma krivo. Toda to bi bilo vprašanje bodočnosti, najmanj pa 50 tih let. Treba bi bilo najprej zgraditi pristanišče in železnice, ter koncentrirati ves izvoz in dovoz Srbije in Banata v to novo pristanišče. Danes pa nima Skadar kot luka za nas prav nikakega pomena. Brez Skadra lahko živimo, brez Reke bomo živeli. In če so resnične one vesti, da je Pasić naskri-vaj in na svojo roko prodal Italiji Reko za Skadar, potem je s tem izvršil na naši najsvetejši stvari narodno veleizdajstvo, katerega mu ne bi mogli nikoli odpustiti. Sicer bi te njegove osebne mahinacije ne dobile potrebne narodne in vladne sankcije, toda že moralna rana, katero bi s tem zadobila naša jadranska stvar ter prestiž naše mirovne delegacije, bi postalo za nas lahko usodno.

V vse to ne bi verjeli ter tudi celi stvari ne bi pripisovali toliko pozornosti, da ne bi se vse te govorice tako čudno ujemale z onimi dogodki, ki so se izvršili ravno-kar v Črni gori in v Skadru. Misliti da namreč dejstvo, da so Italijani zasedli na popolnoma nepostaven način mesto Skader. Tega gotovo niso storili za zabavo, ampak z gotovim namenom, ki je spričo teh govoric popolnoma jasen. S tem so hoteli uplivati na

Pismo v nebesa.

Franu Levstiku.

Radi verjamemo, da ste vsi jugoslovenski nebesčani z veseljem sprejeli novico o našem osvobojenju, saj ste se vsi borili za to misel in na vas se posebej radi spominjamo, ker ste že leta 1868. dali slovenskemu narodu tak političen program, ki je po 50. letih vodil do zmage. Žal, da smo se ga pre malo držali, ker bi bili sicer bolj pripravljeni prišli v svoje novo življenje. Da pa vam sedaj marsikaj ne ugaja v naši Jugoslaviji, temu se nič ne čudimo, saj tudi mi nismo zadovoljni. Vi se posebno jezite na slabo našo uradno slovenščino. Imate prav. Tudi mi smo že parkrat dobili take dopise od uradov, da jih niti mi sami nismo razumeli. Sicer pa to ni nič čudnega, ker smo prevzeli prejšnje urade s prejšnjim osebjem in vi sami veste, kako je bilo z uradno slovenščino. Sedaj se pojavlja nekaka uradna jugoslovenščina, ki pa menda tudi ne bo obstala. Sicer pa, urad je urad in uradni jeziki so menda povsod enaki, t. j. pri vseh narodih najslabši. Mi bi seveda morali začeti nekaj novega, boljšega, pa pravijo, da sedaj za to ni časa. Ako dobivate v nebesa

tudi „Uradni list“ imate pri njem gotovo mnogo zabave in jeze.

Posebno vas si ne morem predstavljati, da bi ga čitali z mirno krvjo. Saj še nas navadne zemljane spravi včasih v slabo voljo. Tukaj bi bilo pač potreba vaše šole. Istotako je z javnimi napisi. Vi ste že svoj čas povzdignili glas proti našim spačenim imenom, nekaj smo jih pokvarili sami, nekaj pa nemški uradi. Zato imamo take spake, da ne vemo, kam bi z njimi. Dobili smo slovenske javne napise, imena pa so ostala, kakor so bila poprej. Nekatera izgledajo tako neumna, da bi jih morali uradno popraviti, toda uradi se drže uradnih imen in jih niti ne smejo izpremeniti; ako vidite n. pr. napisano lepo slovensko ime Čaré, ki potrebuje samo štiri črke, po nemški Tscharre, res ne veste, ali bi se smejali ali jezili. Ali pa češki Vytlacil, po nemško Wittlaczil. Kaj bi šele rekli, ako se piše lepo jugoslovensko ime Wukasinovič. Da se Vidovec piše Vidouc je zelo grdo in prav nič slovensko. Takih spak bi našli v Mariboru za cele knjige. Naš slovenski Kokošinjak se je izpremenil v Kokoschinegga. Tu bi torej ne bilo dovolj, da se izpremeni v Kokošineka, ravno tako, kakor je iz lepega Liljaka nastal nemški

Lillegg in ne zadostuje, če se zdaj piše Lilek. Vi ste vse to dokazali raznim Slovanom in drugim. V tem pogledu bi bilo treba temeljitih izprememb. Dr. Mravljagg bo seveda ostal pri svojem imenu in ne bo pustil, da bi postal iz njega pošten slovenski Mravljak, oni pa, ki niso le po sili ampak tudi po srcu postali Jugoslovenci, bi morali izpremeniti svoja imena po pravi prvotni obliki. Seveda pravijo, da bi iz tega nastala zmeda v uradih, češ, saj tudi Nemci svojega Schmieda različno pišejo. Mi pa mislimo, da bi bilo v tem oziru vendarle nekaj ukreniti, da dobimo zopet lepa slovenska imena.

To vprašanje je postalo posebno važno v šoli. Otroci se zdaj uče slovensko in tudi svoja imena pišejo po slovensko. Recimo, da se je prej oče pisal Jutrischnegg. To je naše lepo slovensko ime Jutrišnjek. Otrok se piše tako, v matriki in v uradu pa velja še Jutrischnegg. Otrok bo gotovo ostal pri svoji pisavi in se bo pisal pošteno po slovensko, uradno pa bi se pisal po starem. Kaj storiti? Učitelj pravzaprav nima pravice izpreminjati ime. Otrok tudi ne. Kako naj se piše n. pr. na spričevalu? Zato bi bilo potreba pozvati stariše in jim stvar pojasniti, na ta način bi se ime uradno izpreme-

Dnevne vesti.

nas, češ, mi imamo v rokah Skadar, damo vam ga, če nam odstopite Reko, ako pa tega ne storite, obdržimo Skadar tudi še nadalje v svoji posesti. Da pa je v tem velika nevarnost za nas, je jasno, kajti na ta način bi Italija ne ogrožala naše države samo od zapada in severozapada, ampak tudi od skrajnega juga. Pa še nekaj, Italijani hočejo s svojo prisotnostjo v Skadru uplivati na položaj v Črni gori.

Drugi dogodek, ki se čudno ujema s temi govoricami je sporočil včeraj naš presbiter. V Črni gori so se vršili shodi, na katerih so se sprejele resolucije, ki odločno zahtevajo, da se Skadar priključi naši državi. Hrepenenje Črnogorcev po Skadru je staro, silno staro, in v slučaju, da ne bi bilo izpolnjeno, bi lahko obrodilo zle posledice. Kako in zakaj, bomo obrazložili takoj.

Italijani ne zamude nobene prilike, da nam škodujejo. Izmislili in iztuhkali so že tisoče nakan, da bi nas ali razbili, ali pa vsaj oslabili. Največ pa so si prizadevali, da bi nam iztrgali Črno goro. Doslej so bili vsi njihovi tozadevni naporji zaman — sedaj pa so zmagali. Včeraj je poletela iz Londona v svet vest: Mirovna konferenca je določila za Črno goro plebiscit. Morda se bo zdelo to komu brezpomembno, ker misli, da bi plebiscit v Črni gori ne mogel izpasti za nas neugodno. Toda temu ni tako. V Črni gori ni vse tako lepo, kakor si marsikdo misli. Nikita ima še mnogo pristašev in skupno z Italijani in z njihovim denarjem si jih lahko še mnogo pridobi. Položaj je nevaren! Prisotnost Italijanov v Skadru je za črnogorski plebiscit lahko usodna. Gotovo pa je tudi, da bodo Italijani ponudili Črnogorcem, ako glasujejo proti Jugoslaviji in za Nikito, mesto Skadar ter sploh vse ozemlje do Drine. Tako bodo postavljeni Črnogorci poleg drugega tudi pred alternativo —: ali se priključite Jugoslaviji ter izgubite Skadar in ozemlje do Drine, ali pa ostanete samostojni pod laško zaščito ter dobite ono, po čemer ste stoletja hrepeneli, ono, za kar ste prelili hekatombe krvi — mesto Skadar na Bojani in ozemlje do Drine.

Na razvoju našega ujedinjenja se je odprla nova, nevarna rana. Kako jo zaceliti? Treba bo celih mož in volje in dela celega naroda, ker drugače bo zaključek za nas lahko usoden.

Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

nilo. Pri nas se misli, da imamo mnogo bolj važnih stvari in da se bo vse to samo prav rešilo, po našem mnenju pa bi bilo le treba nekaj pravil, kako naj se iz pokvarjenih imen napravijo stara prava imena. Ker ni vsak uradnik jezikoslovec, bi moral o tem odločati poseben odbor pri ljubljanski vladi.

Imamo še mnogo drugih križev in težav, nekateri nimajo niti prav slov. imena, pa o tem gotovo v nebesih kaj čitate. Kaj pravi Aškerc k vsemu temu? In Simon Gregorčič! Jugoslavija je lepa dežela, ko bi bili le Jugoslovenci taki, kakor ste si jih včasih predstavljali!

O našem parlamentu niti ne govorim. Ta bi dal vam mnogo snovi za „Pavliho“. Pa naši poslanci zdaj niso tako občutljivi, kakor je bil dr. Zarnik, ki se je bil tako razjezil zaradi ene same karikature. Zdaj imajo bolj debelele kožo, zato se tako dolgo drže. Pozdravljeni vi in vsi dragi znanci. Vaš J. K.

Konečno. V poročilu o seji pokrajinske vlade čitamo, da se ustanovi v Mariboru podružnica urada zoper navijanje cen. Ta sklep bodo Mariborčani z veseljem pozdravili. Je že skrajni čas. Treba je pa takoj resno začeti z delom. Zgodilo se je par slučajev, da so v teh dveh praznikih — cene poskočile. V izložbah si čital v torek po 10, 20, 50 K višje cene, nego so bile v soboto. To je navijanje, ki zasluži pozornosti. Občinstvo naj si te slučaje zapomni in takoj naznani. Posamezne stvari so se podražile po 100 K. Tem razmeram je treba napraviti konec. Zato pričakujemo, da bo podružnica vsaj malo gledala na prste ljudem, ki nimajo nikoli dovolj in izrabljajo položaj za svoje namene.

Naši parki. Maribor slovi po svojih lepih parkih in naša želja je, da se parki res lepo uredijo. Zgodnja pomlad je prehitela delavce, da ni bilo delo pravočasno gotovo. Ograje ob stozah so po večini uničene in občinstvo hoče preko trat. To je nedostojno in bi moral vsak sam sodelovati, da se na ta način parki ne uničujejo. Isto velja glede mladine, ki skače po travi in lomi veje od dreves. Take paglavce bi bilo treba s palico nagnati.

Mariborski šport. Maribor tudi v športnem oziru ni »neutralen«, tu dobi tudi športna tekma svoj nacionalni pomen. To ni nič čudnega in je samo po sebi razumljivo, samo to bi želeli, da se radost nad uspehom ali jeza nad porazom drugače izraža, nego je sedaj v navadi. Predvsem je treba odpraviti grdo navado fakinaže, ki sedi na drevju in ga uničuje. V pondeljek je bilo drevje polno take nadebudne mladine, ki se je zelo nedostojno obnašala. Šport ne sme vzgajati surovosti. Pobje so lomili mlade veje na kostanjih in jih metali na občinstvo. Eden je celo z vrha vpricho vseh spustil vodo. S svojimi surovimi opazkami so žalili hrvatske igralce in se jim je poznalo, da stoje še pod uplivom stare mariborske nemške kulture. Takih gledalcev, ki itak ne plačajo, ni potreba, in jih je treba drugič zapoditi. Treba bo tudi paziti, da se ta razvada ne zanese na novo igrišče v »Ljudski vrt«. Mislimo, da taki gledalci tudi nemškimi športnim klubom niso ljubi in tudi njim ne more biti vse eno, kakšno mnenje odnesejo gostje o naši mariborski publiki.

Mariborske reklame. Pri nas se prirejajo za različne veselice, zabave, športne prireditve itd. dvojezične reklame, ki so včasih to moramo priznati, jako krasne in okusne, tem manj krasen in okusen pa je jezik, ki se šopiri na njih. Za zadnje nogometne tekme na Teznu je bila ena taka reklama izvešena tudi na ogalnem oknu kavarne »Central.« Na tej reklami pa so bile v slovenskem delu teksta take napake, da so Slovenca odkrito žalile. Svetujemo gospodom prirediteljem, naj poprosijo pri sestavi slovenskega dela kakšnega jezika večjega človeka, da jim priredi tako besedilo, ki ne bo žalilo Slovencev. Naše podjetnike pa opozarjamo, naj v prihodnje ne dovolijo v svojih oknih izvesti take spake.

K repertoarju našega gledališča. Spretno roko in z ljuheznijo resnega umetnika, ki je vedno dosleden svojemu cilju, nam je ustvaril g. ravnatelj Nučič gledališče, na katerega smo lahko ponosni. Ravnateljstvo, kakor tudi igralci se lahko z zadovoljstvom obračajo na oni del te prve sezone, ki je za njimi. Od skromnega začetka, od prve, nekoliko trde uprizoritve »Tugomera«, so korakali preko velike vrste dram, burk, veselogiger in komedij do Velike noči. Večji del sezone je za nami, preostaja nam še par mesecev, katere treba dobro izrabiti. Če pregledamo dosedanj repertoar, pogrešamo vendarle nekaj — naša izvirna slovenska in tudi druga jugoslovenska dela. Med tem ko smo imeli cele ducate nemških burk, je šla preko odra, ako ne omenjamo obeh novitet, Nučičeve in Lahove, ena sama slovenska stvar, Funtkova »Tekma«. Kje je Cankar, »Hapci«, »Kralj na Betajnovi« itd.? Kje

Krajherjeva »Školka« in druga dela? Kje so hrvatske, srbske stvari? Publika bi se rada seznanila z našo domačo dramatiko, spoznala bi rada naše domače sile. O tem smo slišali že mnogo pritožb, ki niso popolnoma neupravičene, ker ako niti sami ne bomo uprizarjali naših domačih dramatičnih del, kdo naj jih potem uprizarja? Upamo, da bo skušalo ravnateljstvo v tej zadnji tretjini sezone ugoditi tudi tej želji občinstva.

Dopisnike, društva ter urade, opozarjamo, naj dopise, oziroma obvestila itd. pišejo s črnilom in ne s svinčnikom ter samo po eni strani papirja, ker je sicer treba vse prepisati. Dalje opozarjamo one dopisnike, ki nam pošiljajo razne vesti anonimno, da takih stvari ne moremo objaviti. Dobrodošli pa so nam vsi stvarni dopisi, katere bomo vedno z veseljem priobčevali.

Miss Morton, velika dobrotnica jugoslovenskega naroda. Zagrebški listi poročajo, da je podarila amerikanka Miss Dr. Morton naši državi tri kompletno urejene bolnice. Ena teh bolnic je določena za Liko. Zagrebški primarij Dr. Fr. Gučič se je že peljal v Beograd, da prevzame transport bolnice. Ker je Miss Morton naši javnosti malo znana, omenjamo, da je prišla v Srbijo kot zdravnica l. 1914. Stavila je vse svoje moči in svoje premoženje v službo naroda. Ne skrbi pa je za sanitetne izboljške, temveč tudi za vzgojo mladine. V Beogradu je pomagala ustanoviti deklški penzionat. V Ameriki študira na njene stroške trideset jugoslovenskih dijakov.

Zamenjava bankovcev. Glasom odloka finančnega ministrstva mora pri državnih blagajnah prenehati prejemanje kronskih novčanic, katere še niso odtegnjene iz prometa. pet dni pred rokom, določenim za izmenjavo odgovarjajočih kronskih novčanic. Vsled tega preneha prejemanje kronskih novčanic po 100 K pri državnih blagajnah z dnem 10. aprila. — Rok za odtegnjenje 50 in 20 kronskih bankovcev se objavi pozneje.

Stavka trgovskih nameščencev končana. Danes ob 10. uri dopoldan so se na podlagi sporazuma zopet vrnili na delo vsi stavkajoči trgovski nastavljenici.

Za III. simfonični koncert dne 10. IV. 1920, ki stoji v znamenju nesmrtnega češkega skladatelja Smetana, se pripravljajo, natančne, lahko umljivo razlage posameznih delov skladbe »Ma vlast«, ki se bo proizvajala. Na ta način bo omogočen občinstvu čim večji umetniški užitek prekrasne kompozicije. Predprodaja vstopnic: trgovina z muzikalijami Höfer v Šolski ulici in trgovina s papirjem, Zlata Brišnik v Slovenski ulici. Tam se dobe tudi programi z navedeno razlago.

U nedelju, 11. aprila, na pravoslavni Uskrs obavit će se služba božja za pravoslavne u pol 10 sati u kr. vojnoj realci u Mariboru u II. spratu u sobi br. 177. Pozivaju se na službu božju svi pravoslavni vojnici i civilno gradjanstvo.

Ukinjenje vojne cenzure. Dne 5. maja, t. j. na zadnji dan demobilizacije se ukine v celi državi vojna cenzura.

Ljubljansko narodno gledališče je bilo s 1. aprilom podržavljeno. Za upravnika je bil imenovan dr. Milko Lubec, za ravnatelja drame pa g. Pavel Golia.

Propustnice za prekoračanje demarkacijske črte na Koroškem izdajajo odslej okrajna glavarstva.

Brzovlak Budimpešta—Dunaj. Po novem tarifu bo stal vojni listek za brzovlak Budimpešta—Dunaj 540 madžarskih ter 260 avstrijskih kron, skupaj torej 800 kron. Zelo po ceni!

Prepoved alkohola v Italiji. Iz Italije poročajo, da namerava italijanska vlada izdati slično prepoved prodajanja in uživanja alkoholnih pijač, kakor v Ameriki. Na ta način bi se ves vinski pridelek Italije porabil samo za eksport, kar bi silno dvignilo laško valuto in narodno gospodarstvo sploh. Morda bi bila taka odredba tudi pri nas umestna?

Likvidacija Avstro - ograde banke.
„Neues Wiener Tagblatt“ poroča, da dospe v najkrajšem času na Dunaj sir Ernest Carwey, finančni komisar reparacijske komisije, ki bo izvedel likvidacijo Avstro-ogrske banke. Njegova glavna naloga bo poravnati račun s Holandsko, kateri je dolgovala bivša monarhija 23 3 milijone holandskih goldinarjev. Ta dolg se bo izplačal iz srebrnega zaklada Avstro-ogrske banke, ki znaša sedaj 56 8 milijonov kron. Dne 15. t. m. se vrši glavna seja banke, na kateri se bo sklepalo o sklicanju glavne skupščine. Na tej seji se bilanca še ne bo predložila.

Poizkus zastrupljenja madžarskih komunistov v Steinhofu. V ponedeljek je prišel v Steinhof pri Dunaju, kjer so internirani madžarski komunisti neki mladenič, očitno Madžar, ter izročil večjo množino slaščic z namenom, da se razdele med komuniste, kar se je tudi zgodilo. Slaščice so jedli vsi razen Bele Vago, ki jih ni hotel, dali pa so jih tudi slučajno na obisku se mudečim soprogram. Toda kmalu nato so začeli slabeti; pokazali so se na njih vsi znaki zastrupljenja z atropinom. Pravečasni pomoči pa se je posrečilo rešiti jih nevarnosti. Sedaj izsledjuje policija storilce ter jim je že na sledu. Posrečilo se je izslediti, da so prispeli v noči na nedeljo v nek dunajski hotel trije mladeniči, Madžari, fe najeli sobe pod imenom Ivan Strasser, Ladislav Fekete in Gizeth. Ti trije mladeniči so naslednjega dne kupili večjo množino peciva, ter ga spravili v zavitek. Po opisu v hotelu uslužbenih je bil Gizeth popolnoma enak onemu, ki je izročil v Steinhofu pocivo za komuniste. Kam so izginili omenjeni trije ptički, se doslej še ni posrečilo izslediti.

V Lipnici prijeli mariborski ulomilci. Pretekli teden so ukradli trije tički posestniki Rošker v Bubenbergu pri Špilju 14.000 avstrijskih ter 1000 jugoslovenskih kron ter pobegnili. Posestniki se je posrečilo izslediti smer, kamer so jo pobrisali ter naznaniti celo stvar žandarmeriji, kateri se je v Lipnici res posrečilo aretirati mizarskega pomočnika Viktorja Tanuda, peka Franca Mikuša ter ključavničarja Karla Wernerja, vse tri iz Maribora. Na orožniški postaji so tatvino priznali, denar so imeli še ves pri sebi, ter tudi izpovedali, da so v Jugoslaviji izvršili več tatvin in ulomov, radi katerih so bili zaprti, pa so iz zapora pobegnili. Ker niso imeli za potovanje potrebnega denarja so si ga preskrbeli pri omenjeni posestnici v Špilju. Tatove so prepeljali v zapore v Gradec.

Zadnje vesti.

Anarhija na Reki.

LDU Trst, 6. aprila. »Lavoratore« poroča iz Rima o položaju na Reki: Reško poveljništvo je pred nekoliko dnevi hotelo zasesti črto Št. Peter-Učka. Kakor vse kaže, so prostovoljci dobili natančna navodila v tem smislu, toda nemalo se jih je uprlo in pobegnilo v Trst. Ta nameravani pohod je na vsak način v zvezi s položajem na Reki, ki je vsak dan slabši ter z namerami, ki jih pripisujejo reškemu vrhovnemu poveljništvu, naj se namreč na nobeden način ne pristane na rešitev, ki jo bo vrhovni svet določil v jadranskem vprašanju, ako ta rešitev ne bo spoštovala dozdevne volje reškega mesta. S povečanjem zasedenega ozemlja pa je reško poveljništvo tudi hotelo rešiti gospodarsko in prehranjevalno krizo mesta. Tudi finančno vprašanje je zelo težavno za poveljništvo, ki nima lastnih sredstev za izplačevanje pristojbin moštvu in častnikom. Vsled tega je tukajšnji hranilnici moralo zapleniti 1½ milijon kron, kar je vzbudilo veliko nezadovoljnost. Medtem se nadaljujejo spopadi med monarhističnimi in republikanskimi dobrovoljci. Položaj se je še bolj poslabšal, ker se nasprotstva med poveljništvom in Narodnim svetom bolj in bolj poostrujejo.

LDU Trst, 6. aprila. »Lavoratore« poroča iz Rima: Z ozirom na težavni položaj, v katerem se nahaja Reka in z ozirom na vest, da D'Annunzio pripravlja nov pohod, je vlada odredila, naj se na meji pri Opatiji zberejo močne čete.

LDU Trst, 6. aprila. »Lavoratore« prinaša z Reke obširno poročilo, kjer slika brezupni položaj mesta. D'Annunzievi pristaši porablajo vsa sredstva, da zatrejo v prebivalstvu upornega duha, ki se ga polašča vsled obupa. D'Annunzievi pristaši uživajo vse predprave. Trgovce, ki niso njih pristaši, izganjajo in izročajo njih trgovine somišljenikom. Začelo se je umazano tekmovalje med brati, divje sovraštvo trgovca proti trgovcu in industrijalca proti delavcu. D'Annunzievi privrženci so vsilili delavstvu na Reki izjavo, ki naj bi odvzela ost obupnemu proglasu, ki so ga reški socialisti naslovili na delavstvo v Italiji. Poštene meščane puščajo stradati in jih ovajajo, da dosežejo njih odgon in da potem prisilijo poštene žene, da zadoščajo njih pohotnosti. Medtem pa d'Annunzio razsipuje denar in kupuje dragocene obleke svojim prijateljicam — damam »boljše« družbe. V mestu pa vlada strašna beda, obup in lakota. Ker je bilo arditom prepovedano hoditi k svojim ljubim v bolnišnico, so grozili z bombami zdravnikom, ki so se morali tako udati. Težki, krvavi spopadi so na dnevnem redu. D'Annunzio ni več gospodar svoje soldateske. On je suženj in ujetnik svojih arditov. On ne poveljuje več, mora le slušati in podpisovati. Zabava se in se udaja najhujšim orgijam, njegovo vojaštvo pa se prepira po ulicah, ogroža, pleni in razbija. Vojaštvo ni več edino, ampak razdeljeno v skupine, ki se medsebojno sovražijo in pobijajo. Reka umira, obupano prebivalstvo ne ve več, kam naj se obrne. Bedni Rečani prosijo za pomoč. »Lavoratore« končuje: Proletarci zginite se! Bratje po delu, trudu in žalosti vas kličejo: rešite jih ali pa se pogreznejo!

Stavka v Trstu.

LDU Trst, 5. aprila. Na velikonočno nedeljo, kmalu po 10. uri je izbruhnila stavka vseh občinskih nameščencev tržaške občine in tržaških municipaliziranih zavodov se je že dalje časa pogajala z izrednim komisarjem za Trst Norisem za izboljšanje svojega gmojnega položaja. Komisar Noris je bil sprejel že večji del stavljenih zahtev, predlagal je le proti zahtevam uslužbencev znižanje zahtevane mezde delavcev za eno liro in zahtevane mesečne plače za 50 lir. S tem pa niso bili zadovoljni občinski nameščenci in njih zveza je sklicala v gledališču »Fenice« na velikonočno nedeljo shod, kjer je bila sklenjena stavka.

LDU Trst, 6. IV. Izredni komisar za Trst in okolico je izdal proglas na meščanstvo, v katerem opravičuje svoje stališče napram zahtevam stavkajočih, ki bi značile za obično breme 21 milijonov lir ter naglašja, da je bil pripravljen, kolikor mogoče zadostiti zahtevam občinskih uslužbencev le z malimi gmojnimi prikradskami, vendar pa sprejeti vse zahtevane reforme moralnega značaja. Komisar obžaluje, da so se občinski uslužbenci spozabili do tako dalekosežnega koraka, ki bo v veliko škodo za vse prebivalstvo.

LDU Trst, 6. aprila. Politična oblast je odredila, da se morajo gostilne in kavarne zapirati ob 21. uri, in sicer dotlej, dokler ne bo mogoče poskrbeti za povoljno razsvetljavo.

Francozi zasedli nemške uporne pokrajine.

DKU Mainz, 6. aprila. (Wolff.) Vrhovni poveljnik francoskih zasedbenih čet v nemških industrijskih ozemljih je izdal proklamacijo, s katero naznanja zasedbo Frankfurta na Meni, Homburga, Hanaua, Darmstadta in Dieburga. V vseh zasedenih krajih je proglašeno obsedno stanje.

DKU Mainz, 7. aprila. (Havas.) General Degoutte je razglasil nad Frankfurtom obsedno stanje. Pretrgane so vse telefonske in brzojavne zveze. V mestu vlada mir. Pričakuje se v kratkem zopetno vzpostavitev rednega življenja.

DKU Darmstadt, 7. aprila. Danes zjutraj je zasedel manjhen francoski oddelek tukajšnji kolodvor.

Mir na Danskem.

Dunaj, 7. aprila. (Izvirno.) Vsled sporazuma s krajem ter z delodajalci, so danski delavci ukinili generalno stavko ter se zopet povrnil na delo. Povsod vlada zopet mir in red.

Vstaja na Irskem.

Dunaj, 7. aprila. (Izvirno.) Po vesteh londonskega časopisja so začeli irski sinfeinovci za Veliko noč veliko vstajo, kakoršne ni bilo že od leta 1916. Začeli so guerillsko vojno, ter pustošenje državnih uradov, pred vsem davčnih, katere požigajo, da bi s tem onemogočili pobiranje davkov. Po vseh krajih se vrše boji in izgredi.

Madžarske laži.

DKU Budimpešta, 6. aprila. (MKU.) Po poročilu »Nemzeti Ujsaga« so se vršile v Pečuhu in drugod v zasedenih pokrajinah nekdanje Ogrske velike delavske manifestacije, radi katerih so Srbi pomnožili posadke. Iz Velikega Bečkereka, Velike Kikinde in od drugod prihajajo poročila o resnih nemirih. Vojaštvo, ki je bilo poslano v one kraje, da bi napravilo mir, se je uprlo ter odpovedalo pokorščino. Po celem Banatu in Baranji so proglasili Srbi obsedno stanje. (Ker uvidevajo Madžari, da jim vse nič ne pomaga ter da na noben način ne morejo doseči, da bi se spremenila mirovna pogodba njim v prilog, so se sedaj pričeli posluževati laži. Potom svojega časopisja in agentur pošiljajo v svet tendenciozne vesti o nemirih in uporih v zasedenih pokrajinah. Toda, kakor jim ni pomagalo vse drugo, tako jim tudi to ne bo. Iz Baranje, Banata in Bačke, prihajajo ravno nasprotno vesti. V Beograd prihajajo deputacije iz onih krajev, ki bi po pogodbi morali pripasti Madžarski ter prosijo našo vlado, da bi se zavzela zanje ter dosegla, da bi ostali pod Jugoslavijo. — Op. ur.)

Komunistična konferenca v Moskvi.

LDU London, 6. aprila. (DunKU.) Listu »Daily Express« javljajo iz Moskve z dne 30. marca: Deveta konferenca komunistov se je otvorila 29. marca. Ljening je v svojem poročilu o delovanju osrednjega odbora izjavil: Vzrok, zakaj je Rusija premagala najmočnejše države sveta, je v centralizaciji njene discipline in v njenih neizmernih žrtvah. Sovražniki so bili sicer na videz složni, manjkalo pa jim je notranje edinosti. Dalje je Ljening izjavil, da more vlada za vodstvo svojih industrijskih podjetij samo med buržoazijo najti ljudi, ki imajo potrebne tehnične predizobrazbe. Obenem se pa mora pripravljati, da bodo tudi delavci dobili vodilna mesta. Trockij je izjavil, da je bila mobilizacija za industrijsko obnovo potrebna.

Kultura in umetnost.

Narodna Galerija v Ljubljani. Pred kratkim se je otvorila v Ljubljani v poslopju mešč. imovine poleg frančiškanskega mosta, Šolski drevored št. 2, II. nadstropje, umetniška zbirka najboljših del naših upodablajočih umetnikov. Zbirko je zbralo društvo „Narodna Galerija“, ki se je ustanovilo z namenom, da ustvari slovenskemu narodu umetniško galerijo. Razstavljenih je nad 20 umotvorov, slik, risb in plastičnih del slovenskih mojstrov. Ker so razstavnici prostori pretesni, da bi se razstavile vse umetnine, posebno one starejših naših umetnikov, ki se nahajajo v lasti oz. varstvu društva, se je zaenkrat odprla samo razstava modernih del. Zastopani so vsi moderni umetniki, osobito A. Ažbe, I. Grohar, M. Jama, F. Vesel, R. Jakopič, F. Tratnik, M. Stern, I. Vavpotič, izmed kiparjev pa F. Berneker, I. Napotnik, I. Zajec, L. Dolinar in z enim delom naš veliki Meštrovič. Galerija je odprta občinstvu ob nedeljah od 10 do 12 ure dop. in ob četrtnih od 3 do 5 ure pop. in znaša vstopnina za osebo 2 K. Društveniki vstopnine ne plačajo. Član društva „Narodna Galerija“, ki zasleduje odlične kulturne cilje, lahko postane vsak, kdor plača letnih 30 K članarine. Ustanovniki plačajo naenkrat najmanj 500 K.

Razne vesti.

Trije slovenski mornarji žrtev viharja na morju. Dne 22. p. m. je razsajal v Boki Kotorski silen pomorski vihar, ki je uničil življenje trem mladim slovenskim mornarjem. Torpedni narednik Lojze Martelak iz Škofje Loke, podnarednik Viljem Detela iz Ljubljane, Rudolf Zdovc iz Celja in mornar Sfevo Vitković so se z raznimi drugimi tovariši vračali s čolnom iz Ercegnovega v Kotor. Kar je nastal strahovit vihar, ki je butnil čoln s tako silo ob skalovito obrežje, da so bili vsi na mestu mrtvi. Rešil se je samo neki Vinko Oblak.

Poslednja žrtev „Titanica“. V Lambertville v Združenih državah so prijeli nekoga postopača, ki je bil ves raztrgan in razcapan in ki se je iz vsega svojega predživljenja spominjal samo na nesrečo parnika Titanica, ki se je potopil leta 1912. Neki kaplan se je jel za tega človeka zanimati in po dolgem izpraševanju se mu je posrečilo odkriti, da vsebuje mož mnogo znanja v kirurgiji in glasbi. Dognati je mogel tudi, da je neznancu izza nesreče Titanica odpovedal spomin. Duhovnik se je obrnil na časopisje, da eventualno dozna za neznančovo rodbino. Ko je poročnik Brand v nekem filadelfijskem listu čital kaplanovo poročilo, je aslutil, da bi znal to biti njegov oče dr. John

Brand, ki je na spomlad l. 1912 na skrivnostni način izginil. Potoval je torej v Lambertville in res v neznancu spoznal svojega očeta. Toda stari zdravnik navzlic vsemu napenjanju spomina ni mogel zbrati svojih misli in začel je obupno plakati.

Dragi nakiti. Glasovita umetnica in pustolovka Gaby Deslys, rodem Hedvika Navratil iz Moravskega, je zadivila ves svet ne samo s svojo lepoto in igro, ampak tudi s svojimi aferami. Pričela je svojo karijero že kot služkinja. Vsled lepote in krasnega nastopa je postala kmalu po vsem svetu oboževana umetnica in si napravila ogromno premoženje. To je vse naravno, a naravno ni, da se je sramovala svojega rodu in vedno trdila, da je Francozinja iz Marselja. V svoji oporoki je zapustila vse svoje premoženje siromakom imenovanemu mestu. Sedaj pa so se pričeli javljati njeni moravski sorodniki, ki zahtevajo svoj del od zapuščine. Priglasili pa so se tudi razni trgovci iz vseh krajev sveta, zahtevajoč pokritje neplačanih računov za razne dragocene nakite, vredne več milijonov frankov. S daj se nahajajo vse te afere v rokah francoskih sodišč.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V četrtek 8. aprila: »Velika srenja«. Ab. A—33.
V soboto 10.: »Protekcija«. Ab. B—34.
V nedeljo 11.: »Pepeleuh«. Izven abon.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Prva slovenska brivnica se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlič). 243

Slamnjak in naslanjač se želi kupiti. Bergovič, Koroševa cesta št. 6, vrata 9.

Dober zidar išče službe za samostojno delo. Nasipna ulica št. 2.

Elegantni, čisto novi divan iz zelene baržuna in miza za obednico se radi selitve prodasta. Vpraša se dnevno od 10.—12. ure v Spodnjem Radvanju št. 75. 2—1

Salonska obleka, dobro ohranjena, se po ceni prodaja. Naslov se izve v upravnistvu.

Prevzetje restavracije!

Naznanjam cenjen. občinstvu, da sem prevzel s 1. aprilom t. l.

restavracijo

„Narodni dom“

in prosim za obilen obisk. Prevzamem tudi abonente.

Se priporočam najtopleje

258 4—1 Hinko Košič, restavrater.

Pohišstvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprema, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Slomšekov trg št. 6

Svoboden ogled! 217 Ceniki zastoj!

Prevzetje restavracije

Naznanjava cenj. občinstvu, da sva prevzela s 1. aprilom 1920

restavracijo „Križev dvor“.

Priporoča se dobra kuhinja, izvrstna vina in stalno sveže pivo ter točna postrežba.

Cenj. občinstvu se najtopleje priporočata

Leopold in Lenika Habjanič.

Inserati

„Mariborskem delavcu“

imajo vedno

velik uspeh!
Ne zamudite torej ugodne prilike!

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.